

КОНКУРС

“РОЗУМНИКИ”

ТЕМА : “ ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ ФІЗИКИ”

З досвіду роботи
вчителя фізики та математики
Великомацевицького НВК
Комащук Л.А.

Умови гри:

1. На обговорення питання дається 1 хвилина.
2. Команда, яка має відповідь або версії відповіді, підіймає в гору руки, утворюючи ланцюжок.
3. Команда дає можливість збільшити свої бали, позбувшись одного гравця команди.
4. Підказки з залу ведуть до штрафу команди на 10 балів або дискваліфікації.
5. При невірній відповіді однієї з команд, можливість відповідати має та команда, що першою підняла руки.
6. Кожне питання оцінюється одним балом. У випадку невірних відповідей бал переноситься на наступний тур.

Ведучий 1. Добрий день! Чудова ця фраза!
Вона нас єднає з вами відразу.

Ведучий 2. Все, що навколо при чому живем,
Словом « природа» ми звично зовем.
Знати природу і вміти в ній жити,
Фізика вчить нас, її нам хвалити.

Ведучий 1. Першим в відповіді бути
Вмій кмітливо все збагнути,
Ледарів у нас немає,
Хто руки не підіймає?
Вирушаймо всі у путь –
Нас цікаві речі ждуть.

Ведучий 2. До участі у нашій грі запрошуються команди.

Ведучий 1. До вашої уваги склад лічильної комісії.

Ведучий 2. В нашій грі приймають участь уболівальники, які приносять бали своїй улюбленій команді, вигравши призи.

Ведучий 1. Представлення команд.

Ведучий 2. Ну що приступаємо до завдань.

Завдання 1. Він був надто бідний, щоб запатентувати свій апарат, і тільки в 1871 році зміг зробити патентний внесок із позичених 20 доларів. Оскільки винахід не був продемонстрований публічно, з його опису можна зробити висновок, що він міг, хай і досить недосконало, передавати людську мову. Про який винахід ми говоримо? Ким він сконструйований.

(Відповідь. Перший телефонний апарат, що міг передавати артикуляційну мову за допомогою електричних імпульсів, сконструював флорентієць Антоніо Месс'є в Гавані у

1849 році. Месс'є стверджував, що за допомогою свого винаходу він може з нижнього поверху будинку розмовляти з дружиною – інвалідом.)

Завдання 2. Термоскоп являв собою тонку не запаяну скляну трубку з невеликою кулькою в кінці, в яку заливалась вода. Прилад виявився доволі чутливим і ще й реагував на зміну тиску. Який прилад було винайдено вперше.

(Відповідь. Перший прилад, за допомогою якого визначали підвищення температури тіла у хворого, називався «термоскоп». Винайшов його відомий італійський учений Галілео Галілей (1564 -1612) у 1592 році.)

Завдання 3. Хто зробив перший ртутний термометр?

(Відповідь. Німецький фізик Габріель Фаренгейт (1686 – 1736) в 1714 році.)

Завдання 4. Хто є винахідником першого спиртового термометра ?

(Відповідь. Перший спиртовий термометр з'явився у Франції у 1688році. Його винахідник, фізик Далансе, використав як точку підрахунку температуру танення льоду і плавлення коров'ячого масла.)

Завдання 5. Хто винайшов сучасний термометр?

(Відповідь. У майже сучасному виді термометр був виготовлений голландцем К.Дреббелем у 1636 році. Він мав уже 8 поділок, що дозволяли відносно точно вимірювати температуру тіла хворої людини.)

Завдання 6. Вони відомі людям здавна. Спочатку в них вкладали гаряче вугілля, потім вчилися нагрівати на вогні виливали з чавуну. Хто це зробив вперше?

(Відповідь. Першу праску з електричним нагрівачем виготовив у 1882 році американець Генрі Сілі.)

Завдання 7. Спочатку в спеціальній рамі рухався стрічковий конвеєр із майданчиком, нахилений до землі під кутом 30 градусів. Але це було небезпечно для пасажирів, і замінив нахилений майданчик сходами. Хто це був?

(Відповідь. Перший у світі ескалатор з'явився у 1894 році в Коні – Айленді, Нью – Йорк, як атракціон для туристів. Спроектував ескалатор бізнесмен із Нью – Йорка Джессі Рено.)

Завдання 8. У науковому журналі написано: «Каучук надзвичайно еластичний, зроблені з нього мішечки під дією закачуваного повітря розтягувалися так, що каучук ставав прозорим. Коли я наповнював їх воднем, то кульки виходили настільки легкими, що зі значною силою піднімалися до верху». Хто зробив винахід?

(Відповідь. Першу кульку з каучуку виготовив Майкл Фарадей для своїх експериментів із воднем, які він проводив у лондонському Королівському інституті.)

Завдання 9. Він був заснований на розчині селітри у воді. Автор стверджував, що таким чином охолоджувалися вина і вода на столах римської аристократії. Що це за пристрій?

(Відповідь. Перший спосіб хімічного охолодження був розроблений у Римі в 40 – х роках

15 ст. Повідомлення про це опублікував Бласіус Вілла франка у 1550 році. Перше холодильне обладнання для торгових цілей з'явилося одночасно в Австралії і США у 1850 році.)

Завдання 10. В «Нью – Йорк Сан» з'явилося оголошення про «Першу дагеротипну портретну галерею». Час позування складав від 3 до 5 хвилин, а оплата за один портрет – 3 долари. Що це було? Хто відкрив?

(Відповідь. Першу фотостудію відкрили Олександр Волькотт і Джон Джонсон в Нью – Йорку 4 березня 1840 року.)

Завдання 11. Було це влітку 1826 року. На ній видно внутрішній двір із кліткою для голубів і грушею з лівого боку, пекарнею і другим крилом будинку зліва. Металічна пластинка, експозиція на яку продовжувалась близько 8 годин, була покрита світлочутливим шаром сирійського асфальту. Проявлення пластинки здійснювалось в суміші лавандового масла і білої нафти. Отримана картинка була позитивом. Це зроблено вперше. Що?

(Відповідь. Перша фотографія була зроблена французьким фізиком Жозефом Ньепсом із вікна нижнього поверху свого дому. Картинка – це позитив.)

Завдання 12. Він запитав винахідника, чи не краще використовувати всмоктування, на що американець дуже розсердився і заявив, що це неможливо. Через кілька днів у ресторані на Вікторія Стріт він спробував метод всмоктування, приклавши хустину до плюшевих ручок крісла і втягнувши через неї повітря. Він ледве не вдавився, але чорні плями на хустині свідчили про правильність його ідеї. Він сконструював першу модель і у 1902 році оголосив про створення нової компанії Vacuum Cleaner Co. Ltd. Хто це був?

(Відповідь. Перший пилосос придумав у 1901 році інженер Х'юберт Сесіль Бут після того, як у «Емпайр Мюзік Холі» в Лондоні відбувся показ американської моделі, заснованої на здуванні пилу струменем повітря під тиском. Пил піднімався у повітря і знову осідав.

Завдання 13. Текст проголошує: « Я став уже настільки старим, що без скелець не можу ні читати, ні писати. Вони були недавно винайдені для бідних старих людей, зір яких послабився. Коли вперше згадувалось про скельця?

(Відповідь. Найперший спогад про окуляри можна знайти в манускрипті 1289 року Сандро ді Попоцо.)

Завдання 14. Вперше винахід був продемонстрований на Паризькій виставці у 1900 році. У ньому використовувався намагнічений дріт, який перемотувався з котушки на котушку зі швидкістю більше 2 метрів за секунду. Першим, що використовував стрічку замість дроту, був блаттнерфон. Який винахід демонструвався і ким?

(Відповідь. Першим апаратом був телеграфон, запатентований Вальдемаром Поульсеном, датським інженером, який працював у копенгагенському телефонному товаристві у 1898 році. Блаттнерфон – це перший магнітофон, побудований у 1929 році для синхронізації звуку у фільмах однієї з компаній Великобританії. Сконструював його кіно продюсер Луїс Блаттнер за патентом німецького інженера доктора Курта Стіллі; це був перший магнітофон з електронним підсилювачем.

Завдання 15. У всіх трьох залах звук був записаний на диск і програвався одночасно з показом фільму, причому система синхронізації скрізь була різною. Серед цих фільмів була кінострічка з участю відомого коміка Кокуліна у ролі Сірано де Бержерака і Сари Бернар у сцені поєдинку Гамлета. Хто вперше озвучив шекспірівський текст на екрані?

(Відповідь. Перші публічні покази фільмів із синхронізованим звуком відбулися одночасно в трьох кінотеатрах під час Паризької виставки з 15 квітня по 31 жовтня 1900 року. Вперше озвучила саме Сара Бернар.)

Завдання 16. Незважаючи на те, що конструкція була досить далека від сучасної і вони давали збільшення всього в 32 рази, за їх допомогою вдалось намалювати карту місячної поверхні, відкрити гори на Місяці, чотири супутники у Юпітера, плями на Сонці і багато іншого.

(Відповідь. Перші оптичні прилади для астрономічних спостережень були сконструйовані незалежно один від одного голландцем Томасом Харріотом у 1609 році та італійським ученим Галілео Галілеєм.)

Ведучий 1. Скінчився час випробувань,
Нам до душі ваші рівень знань.
Так, ще багато треба знати,
Щоб «школу радості» побудувати.

Ведучий 2. Ми врахували всі ваші старання,
Ви гарно пройшли всі випробування.
Тож вас лічильники вітають,
Кінцевий результат повідомляють.

Ведучий 1. Дякуємо за гру! Ось наближається наша зустріч до кінця.

Ведучий 2. Ми хочемо подякувати вам за участь, за те що хвилювались, вболівали за свої команди.

Ведучий 1. Сьогодні гра була для когось більш вдалою – але перемоги однієї команди не було б без участі іншої. Думою, що цей поєдинок не буде останнім.

Ведучий 2. До побачення.